

CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ ÉRETTSÉGI VIZSGA

A Célnyelvi civilizáció részletes érettségi vizsgakövetelményeiről szóló rendelkezések kizárólag az angol, a francia, a német, az olasz, az orosz, a spanyol és a szlovák célnyelvi civilizáció érettségi vizsgára vonatkoznak.

I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

A) KOMPETENCIÁK

1. Ismeretszerzés célnyelven

A vizsgázó legyen képes a célnyelven megadott forrásokból (írott vagy audiovizuális források, táblázatok, képek) információkat gyűjteni. A megszerzett ismereteket tudja rendszerezni, értelmezni. Különböző típusú forrásokból származó információkat legyen képes összevetni. Tudja egy, a mindennapi életből származó célnyelvi forrás lényegét kiemelni, abból rövid tartalmi összefoglalót készíteni.

A források segítségével legyen képes a célnyelvi országokban élő emberek gondolkodásmódjára, szokásaira, életmódjára vonatkozó ismereteket gyűjteni, a magyar kultúrától való eltéréseket, azzal való hasonlóságokat felfedezni, megérteni.

2. Kritikai gondolkodás

Ismerje fel a vizsgázó a célnyelvi ország/ok hazánkétól eltérő sajátosságait, tudjon tényeket és véleményeket megkülönböztetni, a tanult ismeretek kapcsán kérdéseket önállóan megfogalmazni, következtetéseket levonni. Ismerje fel a kultúrák és értékrendek közötti különbségeket. Vegye észre, tudja megfogalmazni, összehasonlítani a társadalmi, erkölcsi problémákat.

3. Kommunikáció és problémamegoldás célnyelven

A vizsgázó legyen képes 10-15 percben a témáját célnyelven életszerűen, szabad előadásban bemutatni – különböző források alapján, megadott vagy önállóan kidolgozott szempontok szerint. Tudjon önálló, tárgyilagos véleményt alkotni, a szubjektív és objektív érvelés között különbséget tenni. Emelt szinten véleményét, a tanult témakör kapcsán, írásban is tudja kifejezni. Tudjon eltérő véleményeket, problémákat is világosan leírni, következtetéseket levonni.

4. Tájékozódás időben és térben

A vizsgázó legyen képes a célnyelvi ország/ok nagy tájegységeit, történelme, kultúrája szempontjából fontos helyszíneit azonosítani a térképen. Legyen tisztában a földrajzi környezet hatásaival a célnyelvi állam/ok és kultúrák fejlődésére. Tudja időben elhelyezni a célország/ok történelmének, kultúrájának legfontosabb eseményeit, fordulópontjait. Legyen rálátása Magyarországra és a célnyelvi ország/ok történelmének közös pontjaira, a társadalmi és kulturális élet párhuzamos és eltérő jelenségeire.

Legyen képes aktuális eseményeket nagyobb összefüggésbe helyezve értelmezni, bemutatni.

B) TÉMAKÖRÖK

Az emelt szintű követelményeknek részét képezik a középszintű követelmények; viszont elvárás a témák behatóbb, részletesebb ismerete, a véleményalkotás nagyobb önállósága, a szélesebb körű ismeretanyag, tájékozottságon nyugvó probléma-megoldási készség.

Téma	Középszint	Emelt szint
1. A célnyelvi ország/ok földrajza		
1.1. A célnyelvi országok természetföldrajza		
1.1.1. Fekvés, tájegységek	A célnyelvi ország/ok földrajzi fekvésének, legfontosabb tájegységeinek bemutatása térkép segítségével. Összevetés Magyarország fekvésével, tájegységeivel.	A célnyelvi ország/ok földrajzi fekvésének, legfontosabb tájegységeinek bemutatása vaktérkép segítségével.
1.1.2. Éghajlat, élővilág	A célnyelvi ország/ok éghajlatának, élővilágának rövid jellemzése. Az élővilág néhány hazánkétól eltérő sajátossága.	A célnyelvi ország/ok egy éghajlati érdekességének ismertetése.
1.2. Geopolitikai helyzet		
1.2.1. Geopolitikai következmények	A közigazgatási régiók (autonómiák, tartományok, államok) azonosítása térkép segítségével. A népesség eloszlásának területi sajátosságai, ennek természeti, társadalmi, gazdasági okai és következményei.	Geopolitikai következmények felismerése, megfogalmazása.
1.2.2. Nemzetiségek, ki- és bevándorlók	A bevándorlók szerepe az egyes célnyelvi országok népességének alakulásában, valamint a bevándorlás és a bevándorlás korlátozásának okai.	Néhány nemzetiség vagy határokon kívül élő nemzetiségi csoport bemutatása.
1.3. Turisztikai nevezetességek	A célnyelvi ország/ok egy/néhány, idegenforgalom szempontjából fontos régiója, városa.	
2. A célnyelvi ország/ok gazdasága		

2.1. A gazdaság főbb jellemzői	A célnyelvi ország/ok gazdasági helyzete, főbb gazdasági ágazatai; a világ illetve az EU társadalmigazdasági rendszerében betöltött szerepe, Magyarországgal fenntartott kapcsolatai. Néhány híres márka, termék, Magyarországon jelen lévő nagyvállalat ismerete.	A különböző vállalati formák súlya, szerepe a célnyelvi ország/okban. Az ország nemzetközi gazdasági kapcsolatai – EU, IMF, WTO, Világbank stb.
2.2. Pénzügyi ismeretek	A célnyelvi ország/ok pénzügyei, fizetőeszköze, pénzhasználati szokások.	Adózás a célnyelvi ország/okban.
2.3. Közlekedés	A közlekedés fő ágazatai; a főbb szárazföldi, vasúti, vízi és légi közlekedési útvonalak, az egyes közlekedési ágak főbb sajátosságainak ismerete.	Főbb közlekedési útvonalak.
2.4. Idegenforgalom	Az idegenforgalom főbb ismérvei a célnyelvi országokban; jelentősége az ország gazdasági életében. Magyarország és a célnyelvi ország/ok turisztikai kapcsolatai.	Az idegenforgalom főbb tendenciái a célnyelvi ország/okban. Magyarország és a célnyelvi ország/ok turisztikai kapcsolatrendszerének változásai és ennek okai.
2.5. Egyéni és társadalmi felelősségvállalás	A fenntartható gazdaság és a fogyasztási szokások, a fogyasztóvédelem kérdései, összehasonlítva az itthoni helyzettel. A környezettudatosság, minőség tudatosság és a fenntarthatóság a mindennapi életben.	
2.6. Munkavállalás	A célnyelvi ország/okban való munkavállalás lehetőségei, esetleges butatói.	Külföldiek magyarországi munkavállalása.
3. Politikai berendezkedés		
3.1. Közigazgatási régiók, államforma, politikai adatok, intézményrendszer	A célnyelvi ország/ok politikai berendezkedése; hasonlóságok és különbségek a célnyelvi ország/ok és Magyarország politikai rendszerében. Alapvető jogok és kötelezettségek; jelentős politikai pártok; a népszavazás szerepe.	Társadalmi, politikai problémák, feszültségek napjainkban.

3.2. Civil társadalom	A civil szervezetek, mozgalmak hagyománya, súlya, jelentősége; egybevetés a magyarországi	
	helyzettel.	
4.Társadalmi viszonyok		
4.1.Társadalmi berendezkedés	A célnyelvi ország/ok társadalmi rétegeinek, csoportjainak aktuális helyzete, együttélési formái; az eltérő kultúrák közötti konfliktusok.	A szociális intézményrendszer, egészségügy és társadalombiztosítás jellemzői, megoldásra váró kérdései.
4.2.Problémák	A célnyelvi társadalmakat érintő globális problémák.	
4.3.Oktatás	A célnyelvi ország/ok hagyományos és jelenlegi oktatási rendszere, összehasonlítva a magyar oktatással. A tudás, a műveltség, a munka megbecsülése, helye az erkölcsi értékrendben. Magyar diákok továbbtanulási lehetőségei a célország/okban.	A tudományok, a kutatás-fejlesztés támogatottsága, elismertsége a célország/okban. Külföldi diákok tanulási lehetőségei Magyarországon.
4.4. A vallás és az egyházak szerepe	A lakosság felekezetei szerinti összetétele; egyházi ünnepek, hagyományok; az egyház/ak szerepe a célnyelvi társadalmakban; a fiatalok és a vallás; tolerancia, nyitottság.	
4.5. Köznyelv és dialektusok	Az irodalmi nyelv, a köznyelv és a dialektusok a célnyelvi ország/okban.	A különböző vallási közösségek együttélése a célnyelvi ország/okban.
4.6. Közösségi szolgálat	Önkéntesség, közösségi szolgálat a célnyelvi ország/okban	
5.Hagyományok, szokások, életmód		
5.1. Család	A célnyelvi ország/ok családmódellei; aktuális problémák, összevetve a magyarországi helyzettel.	
5.2. Családi ünnepek	Családi ünnepek és népi hagyományok, étkezési szokások, tipikus ételek a célnyelvi ország/okban.	

5.3. Szabadidő eltöltése	Szórakozási, nyaralási és pihenési szokások. Vidéki és városi élet, a fejlődés tendenciái.	A nyaralás, utazás új formái; a szabadidő eltöltésének a hazaitól eltérő módjai. Egészségtudatosság az életmódban. A társadalmi érintkezés és az üzleti etikett szabályai.
6. Környezetvédelem		
6.1. Éghajlatváltozás	A célnyelvi ország/okra jellemző éghajlati változások okai és lehetséges következményei.	
6.2. Környezeti problémák	A célnyelvi ország/okra jellemző környezeti problémák, összevetve a magyarországi helyzettel.	
6.3. Törekvések a környezeti károk enyhítésére		
6.3.1. Energiaforrások	A hagyományos és az alternatív/megújuló energiaforrások használata a célnyelvi ország/okban és hazánkban.	A köz- és a magánszféra hozzáállása az alternatív energiaforrások használatához.
6.3.2. Biogazdálkodás	A biogazdálkodás szerepe a célnyelvi ország/ok mezőgazdaságában és Magyarországon.	A bioélelmiszerek, egyéb biotermékek iránti kereslet a célnyelvi ország/okban és itthon.
6.3.3. Természetvédelem, felelős tájgazdálkodás	Természetvédelem, nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek, tájgazdálkodás a célnyelvi ország/okban és Magyarországon.	A „zöld mozgalmak”, a Natura 2000 a célnyelvi ország/okban és Magyarországon.
7. Tömegkommunikáció, média	A sajtószabadság és helyzete a célország/okban. A közszolgálati média nézettsége, elfogadottsága. A célnyelvi ország/ok fontos sajtótermékei, rádiós és televíziós csatornái és internetes fórumai. Az egyéni tájékozódás lehetőségei és buktatói. Reklám.	Az elektronikus tömegkommunikáció a célnyelvi ország/okban. A célnyelvi ország/ok vitakultúrájának megismerése; összehasonlítás a hazai helyzettel. Újságírói etika, reklámetika.

8. Sport	A sport és az egészséges életmód szerepe a mindennapi életben a célnyelvi ország/okban és hazánkban. A célnyelvi ország/ok legnépszerűbb sportágai, kiemelkedő sportolói, olimpikonjai, sporteseményei. Iskolai és szabadidősport.	A célnyelvi ország/okra jellemző problémák a sportban. Új tendenciák, extrém sportok a célnyelvi ország/okban és Magyarországon.
9. Tudományok	A célnyelvi ország/ok kiemelkedő jelentőségű tudósai, feltalálói és találmányaik. Újdonságok a célnyelvi ország/ok tudományos életében.	A célnyelvi ország/okban élt magyar tudósok. Aktuális tudományetikai kérdések.
10. Történelmi ismeretek		
Angol célnyelvi civilizáció	Nagy-Britannia történelmének kezdetei térben és időben. Anglia történelmének 3-4 legfontosabb csomópontja. Az Amerikai Egyesült Államok	Az angol, illetve az egyesült államokbeli identitástudat kialakulása és változásai.
	történelmének 3-4 legfontosabb csomópontja. Anglia és az angol nyelvű országok történelmének kapcsolódási pontjai. <i>(Például: Kossuth Amerikában; magyar emigránsok, magyar tudósok angol nyelvterületen; az angol királyi család kötődése Magyarországhoz)</i>	
Francia célnyelvi civilizáció	Franciaország történelmének kezdetei térben és időben; találkozási pontok a magyar történelemmel. Franciaország történelmének legfontosabb korszakai. Jellemző társadalmi rétegek, életformák. A francia forradalmak jelentősége. Franciaország a két világháborúban. A 20. század utolsó két évtizedének átalakulásai, változásai. Az EU és a célország viszonya. A jelenkor politikai, társadalmi, kulturális kérdései.	Az első államszerveződések. Nemzettudat, identitástudat kialakulása, illetve változásai.

<p>Német célnyelvi civilizáció</p>	<p>A középkori német birodalom fénykora és hanyatlása (11-15. századig). Német városalapítások, városszövetségek. Nemesi, polgári és paraszti életformák. A svájci Eidgenossenschaft kialakulása és küzdelmei. A reformáció és az ellenreformáció kora. A reformáció főbb irányzatainak (lutheránus, kálvinista) és elterjedése a német nyelvterületen. Luther Márton bibliafordításának jelentősége. A felvilágosult abszolutizmus jellemzői Ausztriában és Poroszországban. A német nemzetállam kialakulása. Az ipari forradalom és hatásai a német nyelvterületen. A nemzetiszocializmus. Az NSZK és az NDK létrejötte, a gazdasági, politikai és társadalmi fejlődés jellemzői.</p>	<p>A császár és a pápaság konfliktusa, az investitúra-harc. A Hohenstaufen-dinasztia Itáliapolitikája, a német fejedelemségek megerősödése. A 30 éves háború és a vesztfáliai béke hatalmi, politikai, felekezeti, és társadalmi következményei. A német felvilágosodás alapeszméi. Az 1848-as német forradalmak. Az I. világháború és az azt lezáró békék területi és etnikai vonatkozásai.</p>
	<p>A német újraegyesítés főbb állomásai. Az egyesítést követő gazdasági és szociális nehézségek. A német nyelvű országok és Magyarország történelmi kapcsolatai, ennek 3-4 kiemelkedő jelentőségű eseménye, illetve 2-3 személyisége.</p>	
<p>Olasz célnyelvi civilizáció</p>	<p>Olaszország történelmi fejlődésének főbb szakaszai, csomópontjai, és fontosabb eseményei. A társadalom és a gazdaság főbb jellemzői, a kultúra legjelentősebb irányzatai; a legfontosabb történelmi és kulturális személyiségek a signoriak korában, illetve a Risorgimento idején. Olaszország az I. világháborúban.</p>	<p>A Velencei Köztársaság. A társadalom és a gazdaság főbb jellemzői, a kultúra legjelentősebb irányzatai; a legfontosabb történelmi és kulturális személyiségek a Reneszánszban. A Risorgimento meghatározó alakjai és szerepük (pl. Mazzini, Cavour, Garibaldi, II. Viktor Emanuel). Olaszország a II. világháborúban.</p>

<p>Orosz célnyelvi civilizáció</p>	<p>A Kijevi Rusz. Az első orosz fejedelmek (Oleg, Igor, Olga, Szvjatoszlav). A kereszténység felvétele, és ennek jelentősége, Bölcs Jaroszláv szerepe.</p> <p>Ismerje a Novgorodi Köztársaság történelmi szerepét. Tudja, hogy ki volt Alekszandr Nyevszkij.</p> <p>A Moszkvai Oroszország alapítása, a tatárok legyőzése. Hogyan lett Oroszország Moszkva központú egységes állam.</p> <p>Tudja, milyen szerepet játszott az orosz történelemben I. Péter, miért nevezik őt nagy reformátornak. A következő uralkodók egyikének bemutatása: II. Katalin, I. Pál, I. II. III. Sándor, II. Miklós, valamint az uralkodásuk alatt történt fontos történelmi események ismertetése.</p> <p>Az 1917. februári és októberi forradalmak lényege. A Szovjetunió lenini és sztálini korszakai. A Nagy Honvédő Háború. A II. világháború után átalakult világ.</p> <p>Gorbacsov szerepe a Szovjetunió történetében. Tudja, hogy mit jelent a „glasznosztj” és a „peresztrojka”.</p> <p>A Szovjetunió szétesése és a Jelcinkorszak. A FÁK. Az elnöki</p>	<p>Ismerje, hogy milyen kapcsolatok voltak a Kijevi Rusz és az akkori Magyarország között.</p> <p>Ismerje, milyen kapcsolatokat épített ki I. Péter Magyarországgal. Oroszország a 1819. században.</p> <p>A Varsói Szerződés és a KGST. Magyarország és a Szovjetunió kapcsolata.</p> <p>Fejtse ki a saját véleményét arról, hogy Gorbacsov nagy reformátor volt-e, vagy a Szovjetunió „sírásója”.</p> <p>Hasonlítsa össze, milyen változások történtek Oroszországban és Magyarországon az utolsó évtizedben.</p>
	<p>rendszer megszilárdulása. Ismerje és összegezze Oroszországban az utolsó évtizedben végbement változásokat</p>	

<p>Spanyol célnyelvi civilizáció</p>	<p>Hispania a római birodalomban. A mór uralom a Pireneus-félszigeten. Spanyolország történelmének kezdetei térben és időben; találkozási pontok a magyar történelemmel. Spanyolország történelmének legfontosabb korszakai. 1492 jelentősége. A nagy földrajzi felfedezések és a gyarmatosítás kora. Az egységes Spanyolország kialakulása és megszilárdítása. Jellemző társadalmi rétegek, életformák. A spanyol polgárháború. Spanyolország a 20. században. A gyarmatbirodalom feloszlása, a volt gyarmatok történelmének alakulása. Az utolsó évtizedek változásai. Spanyolország helyzete az EU-ban. A jelenkor politikai, társadalmi, kulturális kérdései.</p>	<p>Autentikus és bevándorló népek: ibérek, kelták, keltibérek. A romanizáció: Jelentősége kulturális, nyelvi és történelmi szempontból. A barbár invázió, nyugati gótok. Az Ibériai-félsziget benépesülése. A legújabb leletek. A rómaiak előtt érkezett népek. A romanizáció folyamata. A nyugati gót monarchia. A mór uralom a Pireneusi-félszigeten (711-1492): AlAndalus. Nyelvi és kulturális hatások. A rekonkvizta. Granada fénykora – az Alhambra építése. Középkor: a keresztény királyságok. 1492 jelentősége (Granada visszafoglalása, Amerika felfedezése. A zsidók kiűzése Spanyolországból) A Rekonkvizta szakaszai és újranépesítési modellek. A 15. század krízisei. Spanyolország tengeri expanziója a Földközi-tengeren és az Atlanti-óceánon. A Kanári-szigetek. Az egységes Spanyolország kialakulása és megszilárdítása. A katolikus királyok. A modern állam kialakulása. A dinasztiák egyesülése. A modern állam megalapítása. Területi egyesítés: a nazari királyság meghódítása és Navarra annexiója. Valláspolitikai és annak nemzetközi vetületei. Amerika felfedezése. 16. század I. Károly birodalma és II. Fülöp monarchiája. 18. század. A Bourbonok. Dinasztiaváltás: a bourbon monarchia. A felvilágosult reformtörekvések: az állam egyesítése és központosítása. III. Károly. Amerikai gyarmatok. A régi rezsim krízise. Háború és forradalom. Az 1812-es Alkotmány. Abszolutizmus és liberalizmus. Amerika emancipációja. A liberális állam megalakulása. II. Erzsébet uralma. Haladók és hagyományörzők. I. Amadeusz és az Első Köztársaság. A Restauráció időszakának politikai rendszere. Szembenállás a rendszerrel:</p>
---	---	--

		regionalizmus és nacionalizmus. A gyarmati birodalom megszűnése. Kuba.
--	--	--

		<p>XIII. Alfonz kora. A megújulásra irányuló törekvések és a parlamentáris monarchia nehézségei. Regeneracionizmus és politikai revisionizmus. Társadalmi és politikai nyomások. Primo de Rivera diktatúrája.</p> <p>A II. Köztársaság politikai fejlődése. A spanyol polgárháború (1936-39). A katonai felkelés. A két térség katonai és politikai fejlődése. A konfliktus nemzetközivé válik.</p> <p>A Franco-diktatúra Franco tábornok diktatúrája: a rezsim ideológiai és társadalmi alapjai. Politikai fejlődés és nemzetközi konjunktúra. Az önálló társadalomból a felvirágoztatásig: társadalmi és gazdasági átalakulások, ellenállás.</p> <p>Demokratikus átmenet. A demokratikus átmenet. János Károly monarchiája. Az 1978-as Alkotmány. A demokratikus kormányok: Politikai tendenciák. Az európai integráció és a nemzetközi szervezetek.</p>
Szlovák célnyelvi civilizáció	<p>A Nyitrai Fejedelemség, a Nagymorva Birodalom, Szent Cirill és Szent Metód tevékenysége, kulturális, politikai és vallási szerepük.</p> <p>Szlovákok a Magyar Királyságban A szlovák értelmiségi formálódása, a szlovák nemzetiségi öntudat megerősödése.</p> <p>A szlovákok az 1848-49-es forradalom és szabadságharc alatt. A Matica slovenská. A szlovákok az első Csehszlovák Köztársaságban.</p> <p>Szlovákia a 2. világháború alatt. Az 1. Szlovák Köztársaság kikiáltása, és a Szlovák Nemzeti Felkelés.</p> <p>A szlovákok a Csehszlovák Szocialista Köztársaságban. A Szlovák Köztársaság megalapítása Kisebbségek Szlovákia területén.</p>	<p>Cirill és Metód és a szláv írásbeliség, a glagolita írás, Cirill és Metód művei. A szlovák nyelv korai művelői: Jozef Ignác Bajza, Anton Bernolák, Juraj Fándly, Ján Hollý, Ján Kollár, Pavel Jozef Šafárik</p> <p>A szlovák irodalmi nyelv kodifikálása: Ludovít Štúr.</p> <p>Az 1907-es nyelvtörvény (Lex Apponyi). Kassai Kormányprogram.</p> <p>Az 1996-os közigazgatási reform.</p>
11. Irodalmi ismeretek		

Angol célnyelvi civilizáció	Az angol irodalom történetének főbb korszakai, néhány kiemelkedő	Az irodalom és az olvasás helye, szerepe a brit és amerikai mindennapokban.
	alkotója és alkotása. Egy kortárs irodalmi mű részletes ismerete. Egy-egy kiválasztott brit és amerikai író magyarra lefordított ismert művének és pályájának bemutatása. Példák az angol nyelvű és a magyar irodalom kapcsolódásaira.	Két-három 20. századi, illetve kortárs alkotó és mű részletes ismerete.
Francia célnyelvi civilizáció	Minden irodalmi korszakból (középkor, reneszánsz, klasszicizmus, romantika, realizmus, modernizmus), továbbá a jelenkor irodalmából legalább 1-3 szerző ismerete, munkásságuk rövid jellemzése, mindegyiküktől legalább 1-3 mű említése. Minden műfajból (színdarab, novella, episztola, regény) legalább 1-1 mű, versből legalább 3, különböző korszakokból származó mű olvasottságot is igazoló elemzése.	Minden irodalmi korszakból (középkor, reneszánsz, klasszicizmus, romantika, realizmus, modernizmus), továbbá a jelenkor irodalmából legalább 2-5 szerző ismerete, munkásságuk rövid jellemzése, mindegyiküktől legalább 2-5 mű említése. Minden műfajból (színdarab, novella, episztola, regény) legalább 2-2 mű, versből legalább 6, különböző szerzőktől és minél több korszakból származó mű olvasottságot is igazoló elemzése. Francia irodalmi díjak, 2-3 díjazott említése. A frankofón országok irodalmából egykét jelentős alkotó (pl. Simenon, Senghor stb.) megemlítése, műveik műfajának és jellemző témáik megjelölése.
Német célnyelvi civilizáció	A német nyelvű országok és Magyarország irodalmi kapcsolatai. J. W. Goethe és F. Schiller egy-két fő művének bemutatása. A német romantika irodalmának néhány példája. B. Brecht epikus színházának jellemzői egy műve alapján. Két-három 20. századi vagy kortárs alkotó és mű részletes ismerete.	Az irodalom szerepe a mindennapokban. A német nyelvű országok és Magyarország irodalmi kapcsolatai. G. E. Lessing egy szabadon választott drámájának elemző bemutatása. A német romantika főbb jellemzői. E. T. A. Hoffmann egy szabadon választott művének elemző bemutatása. Az epikus színház továbbfejlesztése F. Dürrenmatt műveiben. Két-három 20. századi vagy kortárs alkotó és mű részletes ismerete.

Olasz célnyelvi civilizáció	<p>Az olasz irodalom történetének főbb korszakai.</p> <p>Dante, Petrarca, Boccaccio Goldoni jelentősége, főbb műveik.</p> <p>Egy szabadon választott szerző és műve(i) bemutatása a 20. század II. világháború előtti irodalmából (pl. Verga, Pirandello).</p> <p>Egy szabadon választott szerző és műve(i) bemutatása a II. világháború utáni olasz irodalomból (pl. Moravia, Buzzati, Carlo Levi, Primo Levi, Calvino).</p>	<p>Macchiavelli</p> <p>19. századi költők (Leopardi, Pascoli).</p> <p>Manzoni: Jegyesek. 20. századi költők (Montale, Ungaretti, Penna, Pasolini) Női szerzők (D. Maraini, N. Ginzburg, O. Fallaci)</p> <p>Az olasz filmművészet főbb korszakai (pl. neorealizmus, a commedia all'italiana).</p> <p>Az olasz filmművészet kiemelkedő alakjai (rendezők, színészek).</p>
	<p>Az utóbbi évtizedek olasz elbeszélői - egy szabadon választott szerző és műve(i) bemutatása.</p>	

<p>Orosz célnyelvi civilizáció</p>	<p>Orosz népköltészet. Ismerje, milyen műfajokból áll az orosz folklór gazdag világa (mesék, történeti énekek stb.). Tudja, hol és mikor keletkezett az orosz irodalom, milyen műfajok jellemzők rá. Tudjon megnevezni a 18. századi orosz irodalomra jellemző néhány stílusbeli sajátóságot. Ismerje a 19. század első fele orosz irodalmának néhány képviselőjét, híres, romantikus költőit. (pl. Puskin, Lermontov). Legyen képes részletesen bemutatni valamelyiknek az életpályáját, műveit (pl. Puskin). Ismerje részletesebben a 19. század második fele orosz prózájának valamely képviselőjének (Tolsztoj, Dosztojevszkij, Csehov stb.) pályáját és műveit. Tudjon megnevezni a 19-20. század fordulójának orosz irodalmából néhány író (Ahmatova, Blok, Bunyin stb.). Tudja megnevezni a 20. század első fele orosz irodalmának legnagyobb képviselőit. Részletesebben is tudjon beszélni valamelyikről (pl. Gorkij, Jeszenyin, Bulgakov). Ismerje a 20. század második fele orosz irodalmának néhány világhírű költőjét, prózáíróját (pl. Szolzsenyicin). Ismerje a leghíresebb orosz bárdok nevét (Okudzsava, Viszockij, Rozenbaum stb.).</p>	<p>Tudja, hogy kik voltak (néhány név) az orosz folklór - a bilinák - hősei. Tudjon az „Ének Igor hadáról” jelentőségéről. Tudjon kívülről elmondani az orosz klasszikus irodalomból verset vagy prózarészletet. Tudjon az orosz klasszikus irodalmi művek magyarországi sorsáról. Ismerje az orosz klasszikus irodalom hatását a világirodalomra. Tudjon valamit ezeknek a költőknek, íróknak magyarországi népszerűségéről. Ismerje az irodalmi Nobel-díjjal kitüntetett orosz írókat, költőket (Bunyin, Paszternák, Solohov, Szolzsenyicin, Brodskij).</p>
<p>Spanyol célnyelvi civilizáció</p>	<p>Középkori irodalom. A pikareszk regény. Cervantes: A Don Quijote elemzése. A barokk. A barokk színház. A nemzeti komédia. A felvilágosodás. A 18. századvégi dráma és Goya. Romantika Don Juan Tenorio. Egy mítosz születése.</p>	<p>Az irodalmi alkotás jelentése a középkorban. A vándor énekes (juglar) jelentősége. Mester de Juglaría: Cantar de Mío Cid. X. Alfonz, a kasztíliai próza megalapítója és gallego dalok (cantigas) szerzője. El Mester de Clerecía: Gonzalo de Berceo. A népi irodalom a középkorban: lírika. El Arcipreste de Hita: el Libro de Buen amor. Don Juan Manuel: El Conde</p>

	<p>A modernizmus Gaudí és Rubén Darío.</p> <p>A 20. századi színház A nagy újítók: Valle Inclán és Lorca.</p> <p>20. századi regény. Egy szabadon választott szerző és mű bemutatása.</p> <p>A 20. századi költészet. Egy szabadon választott szerző és mű bemutatása.</p> <p>Latin-amerikai irodalom Egy szabadon választott szerző és mű bemutatása.</p>	<p>Lucnorr El Romancero: eredete és további élete Spanyolországban és LatinAmerikában. A lovagregény. A középkori világ krízise. Jorge Manrique: Coplas - hatása a spanyol irodalomra. La Celestina, a formálódó spanyol színház műremeke a középkor és a reneszánsz határán.</p> <p>Az Aranyszázad (El Siglo de Oro) Mit értünk „Siglo de Oro” alatt.</p> <p>A spanyol reneszánsz. Humanizmus. Líra: Garcilaso de la Vega. El Lazarillo és a pikareszk regény.</p> <p>Cervantes, a modern regény atyja.</p> <p>A barokk kultúra. Lope de Vega, az Aranyszázad nemzeti színházának megalapítója. Calderón drámái, a barokk színház csúcspontja: La vida es sueño. A barokk vers két stílusirányzata: culteranismo és conceptismo: Góngora és Quevedo.</p> <p>Felvilágosodás és romantika Az európai felvilágosodás és hatása a spanyol kultúrára. A Spanyol Királyi Akadémia megalapítása: irányító, szabályozó és tájékoztató szerepe a nyelv és az irodalom terén. Az esszé fejlődése: Cadalso. A neoklasszikus komédia és Leandro Fernández de Moratín.</p> <p>A spanyol romantika helye az európai történelemben és kultúrában. Színház: egy archetípus végső megszilárdulása: Zorrilla: Don Juan Tenorio. Larra és az újságírás gyökerei. A romantikus vers: Espronceda. Bécquer művészete: hatása a mai költészetre.</p> <p>A realizmustól a 19-as tragédiáig. A spanyol realizmus és kapcsolata az európai realizmussal. Az elbeszélés, mint a realizmus és a naturalizmus fő műfaja. Galdós és Clarín, két nagy elbeszélő és műveik: Fortunata y Jacinta és La Regenta, a 19. századi európai elbeszélés remekei.</p> <p>A modernizmus: Rubén Darío és más latin-amerikai írók, a spanyol nyelvű újítói. Juan Ramón Jiménez és a Machado-testvérek. Valle-Inclán költői prózája. Az</p>
--	--	---

		<p>1898-as krízis és hatása az irodalomra. A regény és az esszé uralma: Baroja, Unamuno. A 20. század nagy</p>
--	--	--

		<p>esszé írói.</p> <p>Az avantgárd. Az európai avantgárd irányzatok. Bevezetése</p> <p>Spanyolországban: Ramón Gómez de la Serna. Valle-Inclán expresszionizmusa (esperpentos). A spanyol és a latinamerikai avantgard kapcsolata: Neruda, Vallejo és Borges. A 27-es nemzedék. A legfontosabb költők és művek. Közös jellemvonásaik: nyitottságuk az avantgard irányzatokra, de gyökereik a hagyományba nyúlnak. A spanyol szürrealizmus sajátosságai. Lorca, költő és drámaíró. Kulturális törés: a „két Spanyolország” („dos Espanas”) gondolkodói és drámája.</p> <p>A 20. század második felének irodalma A regény újjászületése: Cela, Delibes, két nagy elbeszélő a század közepéből. Az új latin-amerikai elbeszélés győzelme a hatvanas években és hatása a spanyol nyelvű elbeszélés későbbi megújulására: Cortázar, García Márquez, Vargas Llosa. A spanyol színház a 20. század második felében. Miguel Mihura: komédia és abszurd színház. Buero Vallejo: művészi érték és korrajz. Költészet. A háború utáni költészet. Az elkötelezett költészet: Blas de Otero és José Hierro. Los „novísimos”. Kísérleti költészet</p>
--	--	---

Szlovák célnyelvi civilizáció	<p>A szlovák romantika irodalma (Janko Král', Andrej Sládkovič, Samo Chalupka, Ján Botto egy-egy művének bemutatása).</p> <p>A szlovák realizmus irodalma (Martin Kukučín, Božena Slančíková Timrava és Jozef Gregor Tajovský egy-két fő művének bemutatása).</p> <p>A 20. század és napjaink irodalma Peter Jaroš művészetének bemutatása egy választott műve alapján</p> <p>Ladislav Ballek művészetének bemutatása egy választott műve alapján.</p> <p>Egy szabadon választott 20. századi, illetve kortárs szerző életművének vagy egy művének bemutatása</p>	<p>A Štúr-iskola bemutatása, a szlovák romantika jellemzői szabadon választott művek alapján.</p> <p>Pavol Országh Hviezdoslav egy-két művének bemutatása</p> <p>A szlovák realizmus főbb jellemzői szabadon választott művek alapján Egy szabadon választott 20. századi, illetve kortárs szlovák drámaíró életművének vagy egy művének bemutatása.</p>
--------------------------------------	---	--

12. Művészeti ismeretek		
Angol célnyelvi civilizáció	<p>Nagy-Britannia művelődéstörténetének legfontosabb korszakai és stílusai. Kiemelkedő alkotók és alkotások az angol és amerikai építészetben, képző- és iparművészetben. A zene- és táncművészet, színház- és filmművészet legjelesebb angol/amerikai képviselői, alkotásai.</p> <p>A londoni National Gallery és a British Museum kiállításainak átfogó bemutatása és néhány ismert alkotás részletesebb elemzése.</p>	<p>A londoni National Gallery, a Tate Gallery és a British Museum világhírű anyagainak ismertetése és néhány híres alkotó kiválasztott műveinek bemutatása. A leghíresebb angol/amerikai kulturális fesztiválok.</p>

Francia célnyelvi civilizáció	Minden művészettörténeti korszakból, valamint a fontosabb modern stílusirányzatokból 1-3 mű vagy művész említése, rövid jellemzése. Legalább 2-3 francia zeneszerző és mindegyikük 1-2 művének megemlítése, zenei stílusuk, illetve műfajuk megjelölésével. A francia és francia nyelvű szonon 2-3 jelentős képviselője, dalaik, stílusuk, témáik rövid jellemzése. A képregény műfaj 2-3 jelentős francia vagy francia nyelvű példája, azok témái, alaphelyzete. A mozi kezdetei, a Lumière-fivérek munkássága. A Cannes-i filmfesztivál.	Minden művészettörténeti korszakból és stílusirányzatból legalább 2-5 művész említése, munkásságuk rövid jellemzése, mindegyiküktől legalább 1-3 műalkotás ismerete. Le Corbusier építészetének rövid jellemzése. A francia és francia nyelvű szonon jelentős képviselőinek említése, dalok stílusának, témáinak rövid jellemzése. A francia könnyűzene új vonásai A francia filmművészet történetének legjelentősebb állomásai: legendás filmek, színészek. A francia Új Hullám rövid jellemzése. A César-díj. A francia film és Hollywood kapcsolata. Egy-két közelmúltban bemutatott francia vagy frankofón film, színházi előadás, kiállítás vagy egyéb kulturális esemény megemlítése. Példák a frankofón országok művészetéből.
Német célnyelvi civilizáció	A zeneművészet legkiemelkedőbb német alakjainak ismerete, egy szabadott választottnak bemutatása. A képző- ipar- és építőművészet legkiemelkedőbb német alakjainak ismerete, egy szabadott választottnak bemutatása. A német nyelvű országok leghíresebb múzeumai, műemlékei, legrangosabb kulturális eseményei, fesztiváljai.	A szecesszió jellemző vonásai és kiemelkedő képviselői az építészetben és a festészetben. Az expresszionista festészet jellemzői és néhány képviselője (pl. „Der blaue Reiter”, „Die Brücke”, O. Kokoschka, E. Schiele). A Bauhaus. A német nyelvű országok és Magyarország művészeti kapcsolatai.
Olasz célnyelvi civilizáció	Olaszország művészettörténetének fontosabb korszakai, kiemelkedő művészek és műalkotások. Nagy olasz múzeumok (pl. Vatikáni Múzeumok, Uffizi Képtár). Firenze és a Reneszánsz Leonardo élete és művei.	Róma és a Barokk. Michelangelo élete és művei. Raffaello élete és művei. A Futurizmus. Az olasz filmművészet főbb korszakai (pl. neorealizmus, a commedia all'italiana). Az olasz filmművészet kiemelkedő alakjai (rendezők, színészek).

Orosz célnyelvi civilizáció	Tudja jellemezni a kereszténységgel együtt Oroszországba bekerült bizánci templomépítészeti stílust és ikonfestészetet. Ismerje a világhírű orosz ikonfestőket. (Feofan Grek, Andrej Rubljov, Dioniszij). A világi művészetek (paloták, használati tárgyak, népművészet stb.) megjelenése a 16-17. században. A nyugat-európai művészet bevonulása Oroszországba I. Péter reformjai nyomán.	Tudja bemutatni Andrej Rubljovot és főművét, a „Szentháromság”-ot. Mutassa be a 16. században épült orosz építészeti remekművet, a Vaszilij Blazsennij Székesegyházat.
Spanyol célnyelvi civilizáció	Őskori művészet. Az északi és a levantei őskori festészet jellemzői. A római kultúra emlékei. Utak, vízvezetékek és egyéb emlékek. Segovia; Mérida. Mór művészet. Jellemvonások, alapanyagok és formák. Alhambra és Córdoba. Keresztény művészet. A romanika és a gótika összehasonlítása, templomtípusok spanyolországi példák alapján. A Santiago de Compostela-zarándokút. Spanyol festészet El Greco, Velázquez, Goya, Picasso, Dalí	Őskori művészet: megalitikus építészet, festmények. Az ibér kultúra. Művészet Hispániában. A nyugati gót művészet. Al-Andalus: Kultúra és művészet – a mecset és a palota a hispano-muzulmán művészetben. Művészeti megnyilvánulások: az európai kontextus. A preromán művészet: asztúriai és mozarab művészet. A román művészet és Santiago de Compostelazarándokút. A spanyol gótikus építészet. Képzőművészet a spanyol gótikában. A spanyol reneszánsz: építészet, szobrászat, festészet. El Greco. A barokk Spanyolország az Aranyszázadban. Építészet és szobrászat. A barokk festészet. Velázquez. Goya. A 19. századi művészet: építészet, Gaudí és a modernizmus. Szobrászat és festészet. A spanyol kultúra az Ezüstkor kezdetétől 1936-ig. Az avantgárd irányzatok, a 20. századi spanyol festészet: Picasso, Dalí és Miró. A mai Spanyolország 20. századi művészete, a legújabb irányzatok: építészet, festészet és szobrászat
Szlovák célnyelvi civilizáció	A szlovák képzőművészet kiemelkedő alakjai (pl. Martin Benka, Mikuláš Galanda, Ľudovít	Lőcsei Pál mester nevéhez fűződő alkotások. A szlovák népi építészet jellemző jegyei,

	<p>Fulla).</p> <p>A szlovák zeneművészet kiemelkedő alakjai (pl. Mikuláš Schneider-Trnavský, Ján Cikker, Eugen Suchoň).</p> <p>Szlovákia leghíresebb múzeumai, műemlékei, legrangosabb kulturális eseményei, fesztiváljai.</p>	<p>skanzenek Szlovákiában.</p> <p>A szlovák népzene és néptánc jellemző jegyei.</p> <p>Szlovákia és Magyarország mai művészeti kapcsolatai.</p>
<p>13. A célnyelvi ország/ok és Magyarország kapcsolata, aktuális jelenségek</p>	<p>A célnyelvi ország/ok és Magyarország kapcsolatának, viszonyának jelene.</p> <p>A célnyelvi ország/ok aktuális politikai, társadalmi, gazdasági, illetve művészeti eseményei (irodalmi Nobel-díj, EU-hoz való viszony változása stb.).</p>	<p>A célnyelvi ország/ok kulturális intézetének tevékenysége, rendezvényei Magyarországon.</p> <p>Az aktuális magyar vonatkozású események megjelenése a célnyelvi ország/ok médiájában, illetve a célnyelvi ország/ok megjelenése a magyar médiában.</p>